

Einführung ins Akkadische: Zahlen und Maßeinheiten

Zahlen werden in der Regel logographisch, also mit Zahlzeichen geschrieben.

Kardinalzahlen:		St. r. m.	St. abs. m.	St. r. f.	St. abs. f.
	┌	<i>ištēnum</i>	<i>ištēn</i>	<i>ištētum</i>	<i>ištiat</i>
	┌┌	<i>šina</i>	<i>šina</i>	<i>šitta</i>	<i>šitta</i>
	┌┌┌	<i>šalāšum</i>	<i>šalāš</i>	<i>šalaštum</i>	<i>šalāšat</i>
	┌┌┌, ┌┌┌	<i>erbûm</i>	<i>erba</i>	<i>erbettum</i>	<i>erbet</i>
	┌┌┌	<i>hamšum</i>	<i>hamiš</i>	<i>hamištum</i>	<i>hamšat</i>
	┌┌┌┌	<i>šeššum</i>	<i>sediš, *šediš</i>	<i>šedištum</i>	<i>šeššet</i>
	┌┌┌┌	<i>sebûm</i>	<i>sebe</i>	<i>sebettum</i>	<i>sebet</i>
	┌┌┌┌┌	<i>samānûm</i>	<i>samāne</i>	<i>samāntu</i>	<i>samānat</i>
	┌┌┌┌┌, ┌┌┌┌┌	<i>tišûm</i>	<i>tiše</i>	<i>tištum</i>	<i>tišt</i>
	◁	<i>eš(e)rum</i>	<i>ešer</i>	<i>ešertum</i>	<i>eš(e)ret</i>
	◁┌		<i>ištēššer</i>	<i>ištēššeret</i>	
	◁┌┌		<i>šinšer</i>	<i>šinšeret</i>	
	◁┌┌┌		<i>šalāššer</i>	<i>šalāššeret</i>	
			etc.		
	◁◁	<i>ešrā</i>			
	◁◁◁	<i>šalāšā</i>			
	◁◁◁	<i>erbā</i>			
	◁◁◁	<i>hamšā</i>			
	┌	<i>šūšum</i>	<i>šūš(i)</i>		
	┌┌	<i>meatum</i>	<i>meat</i>		
	┌┌┌	<i>nērum</i>	<i>nēr</i>		
	┌┌┌┌	<i>līmum</i>	<i>līm</i>		
	◁	<i>šārum</i>	<i>šār</i>		
Ordinalzahlen:		<i>maḥrûm, pānûm</i>	<i>maḥrītum, pānītum</i>		
		<i>šanûm</i>	<i>šanītum</i>		
		<i>šalšum</i>	<i>šaluštum</i>		
		<i>rebûm</i>	<i>rebūtum</i>		
		<i>hamšum</i>	<i>hamuštum</i>		
		<i>šeššum</i>	<i>šiduštum</i>		
		<i>sebûm</i>	<i>sebūtum</i>		
		<i>samnum</i>	<i>samuntum</i>		
		<i>tišûm</i>	<i>tišūtum</i>		
		<i>ešrum</i>	<i>ešurtum</i>		
Bruchzahlen:	┌┌	<i>mišlum</i> “Mitte, Hälfte”		(1/2)	
	┌┌┌	<i>šaluš</i>	<i>šaluštum</i>	(1/3)	
	┌┌┌┌	<i>šinip(û), šittān</i>	<i>šinipiāt</i>	(2/3)	
	┌┌┌┌┌	<i>rebûm</i>	<i>rabiāt, rebiāt</i>	(1/4)	
Multiplikativzahlen:		<i>ištīššu, šinīšu, šalāšīšu, erbīšu, hamšīšu, šiššīšu, sebīšu</i> etc.			
	┌┌┌				

2. Die Konstruktion der Zahlen

Kardinalzahlen stehen dem Gezählten voran; sie stehen im status absolutus. Die Zahlen 3–19 zeigen Genuspolarität:

𐎠 𐎢𐎠𐎢𐎠𐎢𐎠 *erba sinnišatum* “vier Frauen”   𐎠 𐎢𐎠𐎢𐎠𐎢𐎠 *hamšat zikarū* “fünf Männer”

Maßeinheiten stehen zwischen Zahl und dem Gemessenen; sie stehen auch im status absolutus, e.g:

𐎠 𐎢𐎠𐎢𐎠 *šalāš sūt qēmum* “drei Sea Mehl” (*sūtum*)
 𐎠 𐎢𐎠𐎢𐎠 𐎠𐎢𐎠𐎢𐎠 *erbet mana kaspum* “vier Minen Silber” (*manûm*)

Ordinalzahlen verhalten sich wie Adjektive flektiert, stehen in der Regel jedoch vor dem Gezählten.

Zeitausdrücke werden oft ganz logographisch geschrieben. In diesen Fällen folgt die Zahl dem Nomen (z.B. MU *šattum* “Jahr”, ITI *warḥum* “Monat”, UD *ūmum* “Tag”). Das ‘Determinativ’ für Zahlen, KAM, wird dann nach dem Zahlzeichen gesetzt, z.B.:

𐎠 𐎢𐎠𐎢𐎠 𐎠𐎢𐎠𐎢𐎠 *ina MU 5.KAM* — *ina ḥamuštim šattim* “im fünften Jahr”

3. Einige wichtige Maßeinheiten

a) Länge

“Meile”	𐎠𐎢𐎠𐎢𐎠𐎢𐎠	DANNA	<i>bēru</i>	= 1800 <i>akalu</i>	≈ 10800 m
“Rohr”	𐎠𐎢𐎠𐎢𐎠	GI	<i>qanû</i>	= 6 <i>ammatu</i>	≈ 3 m
“Elle”	𐎠𐎢𐎠𐎢𐎠	KUŠ	<i>ammatu</i>	= 30 <i>ubānu</i>	≈ 0,5 m
“Spanne”			<i>rūtu</i>		≈ 25 cm
“Finger”	𐎠𐎢𐎠𐎢𐎠	ŠU.SI	<i>ubānu</i>		≈ 1,7 cm

b) Volumen

“Kor”	𐎠𐎢𐎠𐎢𐎠	GUR	<i>kurru</i>	= 300 <i>qû</i>	≈ 250 l
“Homer”	𐎠𐎢𐎠𐎢𐎠	ANŠE	<i>imēru</i> (Ass.)	= 10 <i>sūtu</i>	≈ 83 l
“Scheffel”	𐎠 (𐎢𐎠)	PI	<i>parsiktu</i>	= 6 <i>sūtu</i>	≈ 50 l
	𐎠	NIGIDA	<i>pānu</i>	= 6 <i>sūtu</i>	≈ 50 l
	𐎠	NÌMIN		= 2 × 6 <i>sūtu</i>	
	𐎠	NIEŠ		= 3 × 6 <i>sūtu</i>	
	𐎠	NILIMMU		= 4 × 6 <i>sūtu</i>	
“Sea”	𐎠	BÁN	<i>sūtu</i>	= 10 <i>qû</i>	≈ 8,3 l
	𐎠	BANMIN		2 × 1 <i>sūtu</i>	
	𐎠	BANEŠ		3 × 1 <i>sūtu</i>	
	𐎠	BANLIMMU		4 × 1 <i>sūtu</i>	
	𐎠	BANIA		5 × 1 <i>sūtu</i>	
“Liter”	𐎠	ŠILA	<i>qû</i>	= 10 <i>akalu</i>	≈ 0,83 l
	𐎠	NINDA	<i>akalu</i>		≈ 90–100 ml

c) Gewicht

“Talent”	𐎠𐎢𐎠𐎢𐎠𐎢𐎠	GUN	<i>biltu</i>	= 60 <i>manû</i>	≈ 30 kg
“Mine”	𐎠𐎢𐎠𐎢𐎠	MA.NA	<i>manû</i>	= 60 <i>šiqu</i>	≈ 500 g
“Sekel”	𐎠𐎢𐎠𐎢𐎠	GÌN	<i>šiqu</i>	= 180 <i>uṭṭatu</i>	≈ 8,333 g
“Gran”	𐎠	ŠE	<i>uṭṭatu</i>		≈ 0,5 g